

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmae Virtvtvm, Ac Vitiorvm , Tomus ...

Guilelmus <Peraldus>

Lvgdvni, 1585

De vitio proprietatis in religiosis. Cap. XII. [i.e. XIII.]

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46161](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46161)

stum honorificè susceperūt, & post eum eiecerunt cum contumelia magna. Sunt aliqui qui septem septimanis Christo hospitium parant: postquā vetō susceperunt eum, nullā reuerentiā sibi exhibent, imō tot contumelias ei inferunt, quōd eū oportet, inde exire. Venturo magnā reuerentiā exhibēt, præsenti vero nullā. Vnde Bern. admirans dicit: Quid minus p̄ta senti quā venturo debetur? Quid minus reuerentiæ tempus Resurrectionis exigit, quā Passionis? Tales etiā ad modum Iudæorum Barrabam latronem filio Dei præponunt, dum filium Dei à se expellunt, & infernalem latronē introducūt. Expellunt eū qui eos protegebat, & introducūt eū qui eos iugulet. Vnde Io. 10. Fur nō venit nisi vt fureretur, & mactet, & perdat. Quantū autē displiceat Deo tale peccatū, innuit domin⁹ in Psal. vbi dicit: Si inimicus meus maledixisset mihi, sustinuissem vtq;. Tu verō homo vnanimis dux meus & notus meus, qui simul mecū dulces capiebas cibos &c. Et subditur: Veniat mors sup̄ illos, & descēdat in infernū viuētes. Et alibi: Homo pacis meæ in quō speraui, q̄ edebat panes meos &c. Et subdit: Dñe, resuscita me, & retribuā eis.

De vitio proprietatis in religiosis. CAP. XII.

AD huius peccati detestationē possumus ponere XII. exempla. Primum est Gen. 19. vbi legitur, quōd vxor Loth post se respiciens, versa est in statuam salis. Vir religiosus tūc post se respicit, quando diuitias huius mūdi quas reliquit, concupiscit. Statua corpus est sine spiritu. Vnde claustralis tunc statua efficitur, quādo solo corpore in claustrō conuērsatur, corde verō in mundo. Statua similitudinē habet hominīs, & nō est homo: sic talis similitudinē monachi habet & monachus nō est. Notabile enim est, q̄ vxor Loth versa est in statuam salis, quā talis monachus exemplo suo condit alios, sed sibi utilis nō est. Hoc exemplū reuocat dominus ad memoriā, Lucæ 16. dicēs: Memores estote vxoris Loth. Ad idē pertinet illud Lucæ. 9. Nemo mittens manum suam ad aratrum &c. Secundum exemplū est Genesis 31. vbi legitur Rachel furatam fuisse idola Laban. Laban, candidatio interpretatur, siue candidus: & significat mūdum qui habet quendam candorem exterius. Rachel verō virum contemplatiuum figurat. Rachel verō idola furatur Labā, quando claustralis diuitias huius mundi amplectitur amore. Notabile verō est in hoc exemplo, q̄ Iacob tanta pœna iudicauit esse puniendum qui hoc fecisset. Ait enim: apud quemcūque inueneris deos tuos, necetur corā fratribus nostris. Notabiliter etiā diuitiæ quas claustrales illicite possident, idola vocantur, & quia

quia inutiles sunt eis, sicut aurum & argentum idolorum inutilia idololatriis: & quia fidem & spem & amorem quæ in solo Deo ponere deberent, in pecunia ponunt. Vnde nec veram fidem, nec veram spem, nec veram charitatem habent. Primus patet ex eo quod ait August. Qui veram fidem habet de Deo, non cupit in his miseris fieri dives. Non enim plus est mundus, quam Deus. De spe vero idem potest ostendi: quia dicit August. quod de Deo desperare, est spem in creaturis posuisse. Proprietarius fiduciam quam deberet habere in Deo, ponit in nummo, & dum in diuitiis suis confidit, fallunt eum diuitiæ, & ipse corrumpitur in infernum. iuxta illud Proverbiorum 11. Qui confidit in diuitiis, corrumpitur. Amorem etiam qui in solo Deo ponendus est, ponunt proprietarii in pecunia: amant enim pecuniam plus quam Deum. Quod patet ex hoc, quod cum ipsi non possunt simul habere Deum & pecuniam, potius eligunt amittere Deum, quam pecuniam non habere. Sed illud deus est vniuersi cuiusque quod præ ceteris diligit, sicut superius ostensum est. Pecunia igitur proprietarii deus eius est. Vnde ipse idololatra est. ¶ Tertium exemplum est Exod. 16. vbi Deus qui prouisor erat filiorum Israël, noluit quod aliquis eorum de manna in mane relinqueret. Qui non audierunt eum, sed reseruauerunt inde: & quod reseruauerunt, computruit. ¶ Quartum exemplum est Iosue 7. vbi legitur quod cum prohibuisset dominus ne quis acciperet sibi de anathemate Iericho, Achor tamen tulit inde chlamydem coccineam, regulam auream, & ducentos siclos argenti. Iericho, quod interpretatur luna, significat mundum istum qui mutabilis est ad modum lune, qui anathema debet esse viris claustralibus. Sed aliqui sunt qui anathema istud cum Achor furantur, dum pecuniam sibi prohibita habere volunt. In illis vero tribus quæ furatus est Achor, tres species proprietatis figurantur. In regula aurea intelligitur proprietas interior: scilicet proprietas sensus & voluntatis. In auro autem propter splendorem, sapientia solet intelligi. Regula vero quæ à regende dicitur, bene pertinet ad voluntatem quæ habet regimen & imperium in homine. In pallio vero coccineo intelligitur conuersatio exterior habens peccatum. In coccineo enim peccatum intelligitur, sicut & in principio Esaiæ, vbi dicitur, Si fuerint peccata vestra ut coccinum, quasi nix dealbabuntur. Pallium coccineum furatur claustralis, quando aliquid retinet de exteriori conuersatione seculari, vel in habitu, vel in tonsura, vel in aliquo tali. Notabiliter autem dicitur ibi pallium valde bonum: multis enim claustralibus videtur valde bona conuer-

fatio secularis. Hoc est palliū illud de quo legitur Cant. 5. Tulerunt palliū meū custodes murorum. ¶ Quinque autē notabilia sunt in isto exēplo. ¶ Primum est hoc, q̄ dñs dixit filiis Israël. Nō ero, inquit, vltra vobiscū : donec cōteratis eū qui huius secleris reus est. In quo innuitur, q̄ dominus cōtra totā vnā abbatia iratus est, quādoque propter vnum proprietariū quē tolerat. Vnde omnes qui sunt in aliqua tali religione, deberent persequi illum quē sciunt proprietarium esse. ¶ Secundū vero vbi legitur Anathema in medio tui Israël est, non poteris stare coram hostibus tuis, donec deleatur ex te qui cōtaminatus est hoc scelere. In quo verē innuitur, q̄ propter illud peccatū potestate habet diabol⁹ præcipitādi claustrales in multa alia peccata. ¶ Tertium notabile est, q̄ ea quæ Achor furatus est, nō proficiunt illi: nullū lucrum inde habuit, nisi peccatū & pœnā peccati. In terra ea abscondit, & cū moriturus erat, ea manifestauit. Sic proprietarij sepe aliud lucrum nō habet de pecunia sua, nisi q̄ custodes sunt dum viuunt, & in morte manifestant eam. ¶ Quartum notabile etiā est, quod legitur Iosue dixisse ibi: Quia turbasti nos exturbet te dominus in die hac. In quo innuitur q̄ propter turbationem proprietarij nō debet diminui quin ei propriū auferatur. ¶ Quintum notabile est quod subditur, Lapidauitq; eum omnis Israël & cūcta quę illius erāt igne cōsumpta sunt. In igne intelligitur magnus zelus quem debet habere claustrales cōtra illud vitium. In lapidibus verō intelligūtur increpationes quibus lapidatus est proprietarius. ¶ Quintū exemplum est, de Iuda qui in congregatione domini loculos habuit, qui figurā tenet proprietarij. Notabile verō est in isto exēplo, q̄ amor lucri occasio fuit Iuda tot & tantorū malorum, & tamē paruum vel nullā vtilitatem habuit. Pœnitentia enim ductus retulit xxx. argēteos. Mart. 11. nunquā comedit vel bibit inde. Sic proprietarij multa mala committunt, vt pecuniā habeant, quandoque nullā vtilitatem consequuntur. ¶ Sextum exemplum est 1. Reg. 15. vbi legitur q̄ dominus prohibuit Saul, ne ex rebus Amalech aliquid concupisceret: & non obediuit Saul, imō reseruata sunt meliora de vobus, & armētis, & adeo offensus est dominus, vt hac de causa regnū abstulerit Sauli. ¶ Septimum exemplum est 2. Machab. 1. vbi legitur quod Iudas Machabæus venit quadam die vt tolleret corpora quorūdam de suis qui prostrati fuerāt in bello, volens ponere ea in sepulchris patetris, & inuenerunt sub tunica interfectorum denarios idolorum, à quibus lex prohibet idē deos, & omnibus manifestū factū est ob hanc causam corrumpi

eos. Si enim in talibus qui professionem non promiserāt, Deus
 morte puniuit hos, q̄ acceperant denarios sibi à lege prohibi-
 tos: quanta p̄ena dignum est puniri peccatum tale in viris per-
 fectis? ¶ Octauū exemplū est, in Anania & Saphira vxore eius,
 qui fuerunt primi proprietarij in Nouo testamēto: qui propter
 peccatum istud, morte subita interfecti sunt, vt legitur Actū 5.
 ¶ Nonum exemplū est, in Viris patrū, de quodam hortulano,
 qui omnia dabat in eleemosynas quę de suo labore acquirebat,
 præter tenuem victum. Tandem suggestum est inspiratione
 spiritus maligni, vt colligeret aliquā pecuniā, quam cum senex
 esset vel ægrotaret, posset expendere, & fecit sic. Cōtiguit autem
 eum infirmari in pede, & expendit quicquid habebat in medi-
 cos: & curari non potuit, & tandem vnus de expertis medicis
 dixit eum nō posse curari nisi per pedis abscissionē. Et cum die
 sequenti medicus allaturus esset instrumēta ad pedē abscindē-
 dum, nocte præcedēte hortulanus ille p̄nituit de nummis col-
 lectis q̄ non dederat pauperibus. Et astitit ei statim angelus do-
 mini, dicens: Vbi sunt nummi quos collegisti, & vbi est ipes quā
 tractasti? Qui cum p̄niteret & misericordiam peteret, ange-
 lus domini tetigit pedem eius, & sanatus est. In mane verò me-
 dicus veniens, inuenit hortulanum in agro sanatum atq; ope-
 rantem, & glorificauit Deum. ¶ Decimū exemplū est, de quo-
 dam fratre, qui renuntians seculo, & sua dans pauperibus, venit
 ad abbatem Antonium, quādam tamen sibi retinuit. Quod
 cum comperisset Antonius, dixit: Si vis monachus esse, vade,
 compara tibi carnes, & impone corpori tuo nudo, & veni sic ad
 me. Qui cum hoc fecisset, tam canes quā aues corpus suum
 propter carnem rapiendā dentibus & unguibus dilacerauerūt,
 & sic dilaceratus venit ad Antonium. Cui Antonius: Quicūque
 renuntiauerit seculo, & vult adhuc habere pecuniam, sic à dæ-
 monibus laceratur. ¶ Undecimū exemplum est, de quodā fra-
 tre qui reseruauit sibi duos aureos. Et cum in infirmitate p̄ni-
 tentia ductus manifestasset hoc Gregorio: tamē Gregorius no-
 luit parcere ei, quin & infirmum & inortuum punitet. Subtraxit
 enim ei in infirmitate visitationem fratrum, & post mortē voluit
 eum multis diebus carere Christiana sepultura: exēplo suo do-
 cens prælatos ecclesię quantū zelū debeant habere cōtra pec-
 catū istud. ¶ Duodecimū exemplū est in Vitis patrum, de quo-
 dam qui erat eremita in Ægypto, cui diabolus ostendit ma-
 gnum thesaurum sub terra, qui fuerat Pharaonis. Cui ipse re-
 spondit: Pecunia tua tecum sit in perditionē. In hoc quōd dia-
 bolus

bolus thesaurum illum ostendebat eremita, satis apparet quantum diabolo placeat viros perfectos habere diuitias, & per consequens quantum Deo displiceat.

¶ *De duodecim stultitiis religiosi proprietarij.*

SECVNDO possunt valere ad derelictionem huius peccati, XII. stultitiæ, quibus ostenditur laborare proprietarius. ¶ Prima est, q̄ ipse est valde fatuus mercator. Similis enim est homini negotiatori, quæretæ bonas margaritas. Inuēta autem vna pretiosa margarita, vedit omnia quæ habet, & emit eā. Deinde margaritam illā cōculcat, & pro nihilo dat. Margarita ista De^o est, pro quo claustralis quidē mundū dedit totum, & etiā seipsum. Quam quasi pro nihilo dat, cum pro aliqua re temporalī Deū amittit. Ad cumulū etiā huius stultitiæ accedit q̄ eādē margaritam quotidie non cessat emere, s. ieiunijs, vigilijs, & orationibus, cum tamen in tali statu nullo pretio possit eam emere. ¶ Secunda stultitia est, q̄ cum dominus eripuerit eum de naufragio huius seculi, & quasi collocauerit eum in loco tuto, s. in nauī religionis, ipse furtiuē aliquantulum de mari in nauī ponit, in quo ipse submergitur. Vnde accidit ei sicut barbari dixerunt accidisse Paulo, Actuum 38. cum euasisset de naufragio, & adhæsisset vipera manū eius. Vtique homicida est homo hūc, dixerunt ipsi, qui cum euaserit de mari, vitio non sinit eum vivere. ¶ Tertia stultitia est, q̄ cum ipse iam mortuus sit: tamē timet fame mori. Et cum solam vitam æternam deberet querere, à mortuis enim sola vita æterna quæritur, ipse tamen adeo cupidus est, vt cupiditate acquirendi fur efficiatur. Si similis monstro est auaritia, sicut Seneca dicit, quid dicendum est de auaritia mortui? religiosi dicuntur mundo mortui. De morte ista legitur ad Coloss. 3. Mortui estis, & vita vestra abscondita est cum Christo in Deo. De morte etiā ista legitur in Vitis patrum, q̄ cum quidam senator reliquisset abbati Arsenio magnam hereditatem, & delatum fuisset ad eum testamentum, ipse ait: Ego prius mortuus sum, quàm ille. Ipse autem modo mortuus est, quomodo me fecit heredem? Et remisit testamentum nihil accipiens. ¶ Quarta stultitia est, q̄ ipse in loco saluationis sibi facit locum perditionis. Vnde quodam speciali modo potest dici filius perditionis, sicut Iudas. Vnde dominus: Nemo ex vobis perit nisi filius perditionis. Bene fuit Iudas filius perditionis, qui cum Salvatore & societate in qua soli saluandi erant, solus se perdidit. ¶ Quinta stultitia est, q̄ videtur habere magnam voluntatem quòd furetur, & per consequens q̄ suspendatur, qui

vendi

vendidit sua, & dedit pauperibus, vt in monasterio furaretur a-
 liena. ¶ Sexta stultitia est, q̄ locum illum quem declinant ho-
 mines scelerati ne scelera sua ibi committant, ipse intrat, vt ibi
 malam vitam ducat. Et qui cauebat sibi à furto in seculo, non
 timet furari in loco sancto. De quo videtur admirari dominus
 Ierem. 9. dicens. Quid est q̄ facit dilectus meus in domo mea
 scelera multa? ¶ Septima stultitia est, quòd cum dominus ab eo
 remouerit iram suam, ipse tamen conatur ad hoc q̄ habeat ali-
 quid de ipsa. Ira domini effusa est super abundantiam diuitia-
 rum. Vnde legitur Apocalyp. 16. quod angelus effudit phialam
 suam in illud flumen magnum Euphratem. A qua ira liberatur
 qui mundo renunciat. Sed proprietarius de ira ista vult habere,
 dum diuitias vult possidere. Vnde Iaco. vltimo dicitur de diui-
 tibus: Thesaurizastis vobis iram in nouissimis diebus. Ibi dicit
 gloss. Nescit miser thesaurum iræ cum thesauro pecuniæ pari-
 ter cumulari. ¶ Octaua stultitia est, q̄ ipse aliena colligit, & p-
 pria negligit. De his quæ propria esse non possunt, vult facere
 sibi proprium, & iusto Dei iudicio amittit omne proprium. Ali-
 ena sunt nobis temporalia ista, sicut ostensum est prius. Quia se-
 cundum Ambros. non sunt hominis bona, quæ ferre secum non
 valet. Nec possunt esse propria, cum sint separabilia, quæ dum
 proprietarius colligit, & sibi appropriare querit, ipse omne pro-
 prium amittit. ¶ Primo amittit proprium Dei, cuius proprium est
 misereri & parcere: quia iuxta verbum beati Bern. monacho ha-
 bentis proprium negabit dominus proprium suum. Nec est par-
 ua amissio ista, homini peccatori. ¶ Secundo amittit seipsum:
 quia sicut communiter dicitur, & verum est, Monachus habens
 de proprio obolum, non valet obolum. ¶ Tertio, amittit bona
 interiora, quæ proprie possunt dici nostra: sicut ostensum est
 prius. ¶ Quarto, amittit bona æterna, quæ proprie possunt di-
 ci nostra, quia non possunt homini auferri. ¶ Nonna stultitia est,
 q̄ ipse sua facit pretiosiora seipso. Cum enim se Deo dedit,
 sua tamen dare non vult, cum tamen se dando de iure sua de-
 derit. Vnde non debet se excusare per ignorantiam. Ius enim
 naturale videtur dictare ei quòd cum ipsum à se alienauerit, ni-
 hil proprium habere possit: Proprietarius quod plus est pro eo
 quod minus est amittit. Cum enim se ipsum Deo dedit, nõ est
 ista oblatio Deo accepta, pro illa modica pecunia quã retinet.
 Ex quo se Deo dedit, ipse deberet prouidentiam sui ei relinque-
 re. ¶ Decima stultitia est, quòd ipse de scala cæli facit scalã in-
 ferni. Imò cum iam multos gradus in scala cæli ascenderit, &
 ipse

ipse vult precipitare se, & quasi saltare in infernū. Scala celi est crux religionis, de qua scala legitur Genes. 28. q̄ Jacob vidit in somnis scalā stantem super terram, & cacumē eius tangens cælum. ¶ Undecima stultitia est, quod ipse de porta celi facit sibi portam inferni. Porta celi religio est. vnde Gene. 28. Nō est hic aliud nisi domus Dei, & porta celi. ¶ Duodecima stultitia est, quod ipse laqueum cupiditatis in quo tot homines ad infernale patibulum trahuntur, qui iam contritus erat, reparat, & molam asinariam à collo suo amotam iterum sibi alligat. Huius laquei figura fuit laqueus quo Iudas se suspendit. Idem enim quo ad literam in Iuda accidit, qui dum situit lucrum, peruenit ad laqueum, & suspensus crepuit medius, & effusa sunt viscera eius. Spiritualiter accidit in proprietario. Amor enim pecunia laqueus est, quo occasionaliter suspendetur in inferno. Euitetur quodammodo, dum proiicit interiora bona, & dum per terrenorum sollicitudinē in cor eius quasi exit ab eo. iuxta illud Eccle. 10. Proiecit enim in vita intima sua.

¶ De multiplici perversitate huius peccati proprietatis religiosorum.

TERTIO potest valere ad detestationē huius peccati multiplex perversitas, quā facit peccatū hoc in ecclesia Dei. ¶ Prima perversitas est, quia illam partem ecclesiae quae deberet esse proximior cælo, facit hoc peccatū adherere terræ. Illū etiā qui deberet esse stella fixa in firmamento celi, & lucere hominibus bono exemplo, facit hoc peccatū fixū in limo profundi. Astra celi viri claustrales sunt. Vnde Iob 38. Cū me laudaret simul astra matutina, & iubilarent omnes filij Dei. Hæ stellæ cadūt de cælo in terrā per peccatū proprietatis, vt videatur esse impletum illud Apoca. 6. Stellæ celi ceciderunt super terram. Hoc peccatū etiā facit vt in cælo ecclesiae, quod est religio, in quo deberet esse angelus Dei, sint talpæ, imō etiā diaboli. Diabolus est, qui malus est inter bonos Ioan. 6. Ego vos elegi, & vnus ex vobis diabolus est. Hoc etiā peccatū facit illos qui aues deberent esse, circa terrena ista repere. vnde etiam imundi sunt, iuxta illud Deut. 14. Omne quod reptat & pennulas habet, immundum erit. Proprietarij in claustris sunt velut vespertilioes inter aues. Et sicut vespertilioes in ecclesijs habitant, sic & clerici. Nō tamen ad idem. Clerici enim sunt ad Deum glorificandum, sed vespertilioes sunt ibi ad oleum bibendum. Sic proprietarij licet sint cum eis qui Deū glorificant: ipsi tamen Deū sua mala blasphemant vita. In illis impletur quod legitur Iob 1. q̄ quum affligerent filij Dei coram domino, affuit inter eos etiam Satan. Pro-

propriarius inter bonos claustrales est velut satā inter filios Dei.

¶ *De multiplici malo quod est in proprietario.*

QVARTO potest valere ad detestationē hui⁹ peccati, si mala colligantur simul quæ sunt in proprietario. ¶ Notandū ergo est, qd proprietarius fur est. Vnde domus proprietarij plena iudicio scripturæ; est velut spelunca latronum. Et de mera iustitia posset eos dominus omnes interficere subitanea morte, sicut Ananiam & Saphirā interfecit. Vel posset ignē mittere de celo, qui omnes cōburetet. Nec solū fur est, sed etiā saepe sacrilegus, quia furtum suū saepe in loco sacro cōmittit, quia res pauperibus cōsecratas furatur. Secundū Hieronymū, pars sacrilegij est, res pauperum non dare pauperibus. Eadem ratione res pauperum furari sibi, sacrilegiū erit. Est etiā proprietarius proditor, & in Deum & in proximum. In Deum, quia cum peccando impugnat, quum expēsis eius viuat. In proximū, quia fratres suos defraudat bonis illis quæ sibi appropriat. ¶ Quarto, proprietarius voti trāsgressor est. Voluntariā enim paupertatē vovit, quā modo à se repellit. ¶ Est etiā apostata. Si em̄ apostata iudicatur qui habitū deponit, quū paupertas voluntariā magis sit de substantia religionis quā habitus, proprietarius potius iudicandus erit apostata, qui voluntariā paupertatem à se expellit. Iudicio etiam scripturæ homicida est: quia ea inutiliter custodit, quæ pauperum deberent esse, & quæ pauperes deberent comedere. Vnde Eccle. 34. Panis egentium vita pauperū, qui defraudat illum, homo sanguinis est. ¶ Est etiam proprietarius idololatra: vt ostensum est prius. Et est hypocrita. Sub habitu enim claustrali animū gerit secularem. Extrā videtur aureus, intrus autem luteus est. ¶ Est etiam mendax Spiritui sancto. Vnde Act. 5. dixit Petrus Ananiæ: Cur tentauit satanas cor tuum, mentiri te Spiritui sancto? Et subditur: Non es mentitus hominibus, sed Deo, Alia litera habet: Cur impleuit satanas cor tuum? Plenus enim fuit primus proprietarius satana. De iure etiā naturali videtur esse excommunicatus. Quū enim ipse bona sua aliis non cōmunicet, ipse indignus est cōmunicare bonis aliorū. Est etiā maledictus iudicio scripturæ: iuxta illud Ios. 6. Maledictus vir coram Deo qui re adificauerit Iericho. Frequēt enim indignē conficit vel communicat proprietarius: quod quantum sit peccatum satis ostensum est prius. Præterea proprietarius peccat in Patrem, peccat in Filium, peccat in Spiritū sanctum. In Patrē peccat, dum de sua potētia dubitare videtur. Dum enim timet mori fame, si ea quæ vovit Deo seruauerit, videtur factō dicere illud

lud

lud Psal. Nunquid & panē poterit nobis dare, aut parare mensam in deserto? In Filiū peccat, dum sapiētiā eius deridet, iuxta illud Prou. 15. Stultus deridet disciplinā patris sui. Sapiētia Christi fuit, paupertatē diuitiis præponere, & molestias delitiis. Vnde ad Heb. 12. legitur de ipso, quod proposito sibi gaudio sustinuit crucē. Super quē locū dicit Aug. Omnia terrena bona contempnit homo Christus, vt contemnenda mōstraret. Omnia mala terrena sustinuit quæ sustinēda præcipiebat, vt nec in illis quæreretur felicitas, nec in istis timeretur infelicitas. Et istā sapiētiā deridet proprietarius. In Spiritū sanctū peccat, quia qui de bonitate Dei male sentit, dū credit quod si seruerit Deo ad ei⁹ voluntatē, ipse debeat pmittere eū mori fame. Aliter etiā peccat cōtra Spiritū sanctū: quia facit cōtra charitatē quæ Spiritū sanctū est, & quia mentitur Spiritū sancto, & sicut ostensum est prius.

¶ *Quod religio maximè persequi debeat.*

hoc vitium.

Ad vltimum notandum est, quod religio maximè deberet persequi vitium istud. Primo quia detrahīt fundamentum religionis, quod est paupertas. Hoc fundamentum posuit filius Dei, quādo doctrinā à paupertate inchoauit, dicens, Mat. 5. Beati pauperes, &c. matrem etiā religionis, iugulat & suffocat, quæ similiter est paupertas. Etiam pacem aufert, quæ totum bonum est religionis forum. ¶ Vnde super illud, Pax super Israël, dicit glossa, Vno verbo omne bonum dixit, Seneca. Quietissimè viuerent homines, si hæc duo pronomina tollerentur, meum & tuum.

De auaritia scientiæ.

CAP. XIII.

Vltimo loco inter species auaritiæ quæ pertinet ad ministerios ecclesiæ Dei, dicendū est de auaritia scientiæ, quæ videtur deterior esse quàm auaritia pecuniæ. ¶ Duodecim verò sunt per quæ potest ostendi, quod valde detestabilis sit auaritia ista. ¶ Primum est hoc, quod scriptura in multis locis monet, vt cōmunicemus scientiā nostrā aliis. Prou. 5 sic legitur: Deriuentur fontes tui foras, & in plateis aquas tuas diuide. Eccl. 11. Mane semina semen tuū, & in vespere non cesset manus tua. Et Eccl. 29. Quod habes in manu, ciba ceteros. In manu habet homo quæ operi implet, vel quæ habet ad manū, vel in prōptu. Talis enim multo amplius proficeret in docēdo qui bene sciret ea quæ doceret, & qui eā opere impleret. ¶ Secundum est, quod etiā natura & consuetudo idē suadet nobis: quia sol & alia corpora luminosa lumine suū omnibus cōmunicāt, quantū virtus eorū se extēdit, nisi aliqua re interposita prohibeantur. Consuetudo etiam habet vt

homi
lumen
cande
est ille
tium
absq
si largi
possi
uitias,
cetero
spiritu
rales v
vnum
quia h
mento
to. Est
porell
ab eis
tur, nō
lioratu
& auar
Aug. in
dū hab
¶ Qui
est, val
putant
fames,
sempe
subuen
pretio
vbi di
frumē
electo
xtern
riali a
vocati
ne ind
num, q
hoc ad
tes. Vn
mosyn
homi